

Simone Veilová: žena, ktorá prežila holokaust a stala sa prvou predsedníčkou Európskeho parlamentu (1927-2017)

Simone Veilová, právnička, politička a feministka, bola francúzskou ministerkou zdravotníctva v rokoch 1974 až 1979. V tom istom roku sa stala poslankyňou Európskeho parlamentu a bola zvolená za jeho predsedníčku, pričom túto funkciu zastávala až do roku 1982. Týmto sa stala predsedníčkou prvého priamo voleného Európskeho parlamentu a zároveň prvou ženou v tejto pozícii.

Veilová je vo Francúzsku uznávaná najmä za presadenie legalizácie umelého prerušenia tehotenstva a za zlepšenie životov žien a podmienok väzňov. Úcta k pamiatke židovských obetí holokaustu v druhej svetovej vojne, zachovávanie tejto pamiatky a záväzok dodržiavať európske hodnoty a súdržnosť ju preslávili aj v celej Európe. Prežila koncentračný tábor v Osvienčime-Brezinke a vďaka svojej politickej a osobnej odvahe získala obdiv.

Veilovej detstvo a traumatizujúce zážitky počas druhej svetovej vojny boli dôvodom, prečo prijala záväzok usilovať sa o zjednotenú Európu, za ktorý bojovala do konca svojho života.

Detstvo a mladosť

Simone Jacobová sa narodila 13. júla 1927 do židovskej rodiny v Nice vo Francúzsku. V roku 1944 ju s ostatnými členmi rodiny zatkli a deportovali do nacistických koncentračných táborov v Osvienčime-Brezinke, Bobreku a nakoniec Bergene-Belsene. Ona a jej dve sestry prežili, no jej rodičia a brat zomreli v táboroch. V máji 1945 sa vrátila do Paríža a začala študovať právo a politické vedy. V roku 1946 sa vydala za Antoina Veila.

Vstup do politiky

Veilová sa stala sudkyňou a v tejto funkcii poskytovala poradenstvo nasledujúcim ministrom spravodlivosti vrátane François Miterranda. V roku 1970 sa stala prvou generálnou tajomníčkou *Conseil supérieur de la magistrature* (Najvyššej súdnej rady). Hovorí sa, že keď sa v apríli 1974 stal Valéry Giscard d'Estaing prezidentom Francúzska, navštívil Antoina Veila s úmyslom pozvať ho do svojej novej vlády. Vtedy sa prezident rozhodol nevymenovať Antoina a namiesto neho si vybral jeho manželku Simone.

Do vlády Giscarda d'Estainga nastúpila ako ministerka zdravotníctva. Krátko po svojom vymenovaní viedla vo Francúzsku ťažký boj o legalizáciu umelého prerušenia tehotenstva, pričom úspech sa dostavil až po tom, čo sa opozícia v národnom zhromaždení pridala na jej stranu a v roku 1975 zákon presadila. Považovalo sa to za významný úspech a tento zákon bol všeobecne známy ako *la loi Veil*.

Záväzok usilovať sa o zjednotenú Európu

Pre Veilovú, ako človeka, ktorý prežil holokaust, bolo po vojne ťažké pochopiť, ako môžu európske krajiny proti sebe viesť vojnu. S postupom svojej politickej kariéry vo Francúzsku bola čoraz viac oddaná myšlienke Európy, v ktorej sa takáto krutosť nemôže už nikdy opakovať. Takže keď prezident Giscard d'Estaing požiadal Veilovú, aby bola na čele jeho kandidátskej listiny v prvých priamych voľbách do Európskeho parlamentu v roku 1979, bez váhania sa chopila príležitosti.

Veilová bola riadne zvolená do Európskeho parlamentu, ktorý si ju vybral za svoju predsedníčku, a tak sa stala vedúcou predstaviteľkou prvého priamo voleného Európskeho parlamentu a prvou ženou na čele inštitúcie EÚ vôbec. Pracovala aj ako predsedníčka výboru pre právne veci a ako členka výborov pre životné prostredie, politické záležitosti, zahraničné veci a bezpečnosť, a v podvýbore pre ľudské práva. Okrem toho bola členkou špeciálneho výboru pre zjednotenie Nemecka, ktorý bol zriadený v roku 1990.

Počas svojho pôsobenia v parlamente bola aj predsedníčkou a podpredsedníčkou Skupiny liberálov a demokratov, ktorá sa neskôr premenovala na Skupinu liberálov a demokratických reformistov. V roku 1981 získala Cenu Karola Veľkého, ktorá sa udeľuje za prínos k európskej jednote.

Neskoršie roky

Po 14 rokoch v Európskom parlamente sa Veilová vrátila do francúzskej politiky v roku 1993 a do roku 1995 bola štátnou tajomníčkou a ministerkou zdravotníctva a sociálnych vecí. V roku 1998 bola menovaná do Ústavnej rady Francúzska. Od roku 2001 do roku 2007 bola prvou predsedníčkou Nadácie na pamiatku obetí holokaustu (*Fondation pour la Mémoire de la Shoah*). V roku 2005 viedla kampaň za Zmluvu o Ústave pre Európu.

Keď bola Veilová v roku 2008 zvolená do *Académie Française*, ako jedna z mála žien, ktorým sa ušla takáto pocta, mala na slávnostnom meči, ktorý sa vyrába pre každého člena akadémie,

vyrýté tri symboly. Boli to: číslo z koncentračného tábora v Osvienčime – 78651, heslo francúzskej revolúcie „Sloboda, rovnosť, bratstvo“ a heslo Európskej únie „Zjednotení v rozmanitosti“.

V roku 2011 bola na jej počesť pomenovaná promenáda pred hlavnou budovou Európskeho parlamentu v Bruseli ako Agora Simone Veil a v roku 2012 jej bol udelený Veľkokríž Radu čestnej légie. Po jej smrti 30. júna 2017 predseda Európskeho parlamentu Antonio Tajani vzdal Veilovej poctu tým, že ju označil za „veľkú predsedníčku Európskeho parlamentu, svedomie EÚ, bojovníčku proti antisemitizmu a obhajkyňu práv žien. Jej odkaz týkajúci sa žien a antisemitizmu zostáva aktuálny i naďalej“. V júli 2018 boli jej pozostatky pochované v mauzóleu Pantéon v Paríži. Bola iba piatou ženou, ktorej sa ušla takáto pocta.

Predsedkyňa Európskeho parlamentu Simone Veilová hovorí s Altierom Spinellim v roku 1981.